

Sprawa C-515/21

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

20 sierpnia 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Court of Appeal (Irlandia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

30 lipca 2021 r.

Wnoszący odwołanie:

PH

Druga strona postępowania:

Minister for Justice and Equality

[...] [Kroki proceduralne prowadzące do wydania przez Court of Appeal postanowienia o skierowaniu nierozstrzygniętych kwestii do Trybunału Sprawiedliwości]

[...] [Nazwiska pełnomocników stron]

COURT OF APPEAL

[...] [Krajowy numer sprawy i skład izby]

**W SPRAWIE EUROPEAN ARREST WARRANT ACT 2003 [USTAWY
O EUROPEJSKIM NAKAZIE ARESZTOWANIA Z 2003 R.]**

(Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)

POMIĘDZY

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

[...] *Druga strona postępowania*

A

PH

[...] *Wnoszący odwołanie*

**WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE
PREJUDYCJALNYM**

NA PODSTAWIE ART. 267

TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

Sąd odsyłający

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został złożony przez Court of Appeal [...]

[...]

Strony i ich pełnomocnicy

- 2 Strony niniejszego postępowania:

Minister for Justice and Equality (zwany dalej „ministrem”), [...]

PH (zwany dalej „wnoszącym odwołanie”) [...] [Nazwiska pełnomocników stron]

Przedmiot sporu w postępowaniu głównym

- 3 Polska domaga się przekazania wnoszącego odwołanie na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA) wydanego w dniu 26 lutego 2019 r. W ENA wnosi się o przekazanie wnoszącego odwołanie w celu odbycia przez niego kary jednego roku pozbawienia wolności orzeczonej w następstwie skazania go przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia w dniu 29 maja 2015 r. za przestępstwo polegające na przeprowadzeniu ataku typu „odmowa usługi” na przedsiębiorstwo handlowe we Wrocławiu, któremu to przestępstwu towarzyszyły groźby kontynuowania ataku, o ile wnoszący odwołanie nie otrzyma zapłaty pieniężnej. Wykonanie kary zostało warunkowo zawieszzone na okres próby wynoszący 5 lat. Przestępstwo to zostało popełnione w styczniu 2015 r. i w niniejszym postanowieniu określa się je jako „pierwsze przestępstwo”.
- 4 Wnoszący odwołanie został powiadomiony o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu i stawiał się w Sądzie Rejonowym. Nie wniósł on apelacji od wyroku skazującego ani od wymiaru kary.
- 5 W dniu 21 lutego 2017 r. wnoszący odwołanie został uznany przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy za winnego popełnienia przestępstwa polegającego na włamaniu się do przyczepy kempingowej i kradzieży z niej przedmiotów. Za to

przestępstwo, które w niniejszym postanowieniu odsyłającym określa się jako „drugie przestępstwo”, wnoszący odwołanie został skazany na karę 14 miesięcy pozbawienia wolności.

- 6 Drugie przestępstwo zostało popełnione w okresie próby stosowanym do kary orzeczonej za pierwsze przestępstwo i, w rezultacie, w dniu 16 maja 2017 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia wydał zarządzenie na podstawie art. 75 § 1 Kodeksu karnego o wykonaniu kary w wymiarze jednego roku (zwane dalej „zarządzeniem wykonania”). Artykuł 75 § 1 stanowi, że „[s]ąd zarządza wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby popełnił podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania”. Artykuł 75 § 1, w świetle jego treści, ma charakter bezwzględnie obowiązujący, a wydający organ sądowy określa zarządzenie odbycia nałożonej kary jako „obowiązkowe”.
- 7 Wnoszący odwołanie nie wiedział o rozprawie przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy w lutym 2017 r. i ani nie stawiał się na niej osobiście, ani nie był reprezentowany przez pełnomocnika procesowego. Nie wiedział również o dalszym postępowaniu przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia, które zakończyło się wydaniem zarządzenia wykonania, i na rozprawie w dniu 16 maja 2017 r. ani nie stawiał się osobiście, ani nie był reprezentowany przez pełnomocnika procesowego.
- 8 W dniu 26 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia wydał ENA. Wnosi się w nim o przekazanie wnoszącego odwołanie wyłącznie w odniesieniu do pierwszego przestępstwa. Nie wniesiono o przekazanie w odniesieniu do drugiego przestępstwa.
- 9 W odpowiedzi na wniosek High Court Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wyjaśnił, że upłynął termin, w którym wnoszący odwołanie mógł odwołać się od wyroku skazującego za drugie przestępstwo. Jednakże, według tego sądu, każda strona ma możliwość „wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia (kasacja, wznowienie postępowania)”. Nie udzielono żadnych dalszych informacji na temat takich środków. Z informacji przekazanych przez wydający organ sądowy wynika, że o ile i dopóki nie zostanie wydane zarządzenie o wstrzymaniu wykonania zarządzenia z dnia 21 lutego 2017 r., zarządzenie wykonania zachowa moc obowiązującą.
- 10 Sąd odsyłający wstępnie uznał, że rozprawa wnoszącego odwołanie i skazanie go in absentia za drugie przestępstwo nie były zgodne z art. 6 [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności] [zwanej dalej „EKPC”] lub (w zakresie mającym zastosowanie) z art. 47 i 48 [Karty praw podstawowych Unii Europejskiej]. Na podstawie obecnie dostępnych informacji nie można stwierdzić, że wnoszący odwołanie zrzekł się prawa do obecności na tej rozprawie. Podobnie sąd odsyłający wstępnie uważa, że jeżeli rozprawę wnoszącego odwołanie dotyczącą drugiego przestępstwa lub kolejną rozprawę prowadzącą do wydania zarządzenia wykonania należy uznać za „rozprawę,

w wyniku której wydano orzeczenie” dla celów przekazania w niniejszej sprawie, wymogi art. 4a decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (2002/584/WSiSW) (zwanej dalej „decyzją ramową”) / art. 45 European Arrest Warrant Act 2003 (z późniejszymi zmianami) (zwanej dalej „ustawą z 2003 r.”) nie są spełnione. W [...] postępowaniu odwoławczym spór polega w rzeczywistości na ustaleniu, czy kwestie te są zasadniczo istotne dla decyzji o przekazaniu. W przypadku stwierdzenia, że są one istotne, przed ostateczną oceną, czy w danym stanie faktycznym rzeczywiście należy odmówić przekazania, może być konieczne przeprowadzenie dalszego dochodzenia.

- 11 Podniesiono szereg różnych podstaw odmowy przekazania, z których wszystkie zostały oddalone przez High Court. Dla celów niniejszego odesłania istotne są jedynie dwie powiązane ze sobą podstawy:

1) Wnoszący odwołanie twierdzi, że w okolicznościach, w których kara pozbawienia wolności orzeczona wobec niego za pierwsze przestępstwo (będąca karą, w związku z którą żąda się jego przekazania) podlega wykonaniu wyłącznie z powodu jego późniejszego skazania za drugie przestępstwo, które z kolei doprowadziło do wydania w dniu 16 maja 2017 r. zarządzenia wykonania, postępowania prowadzące do wydania tego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania stanowią „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej, którą do irlandzkiego porządku prawnego transponowano w drodze art. 45 ustawy z 2003 r. Na tej podstawie wnoszący odwołanie twierdzi, że należy odmówić jego przekazania, ponieważ postępowanie to było prowadzone in absentia i żadna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.] nie znajduje zastosowania.

2) Wnoszący odwołanie twierdzi, że postępowanie, które doprowadziło do jego skazania za drugie przestępstwo, oraz postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania przeprowadzono z naruszeniem przysługującego mu [prawa do] rzetelnego procesu sądowego [...] gwarantowanego przez art. 6 [...] EKPC [...]. Ponieważ postępowania były prowadzone in absentia i ponieważ jest oczywiste, że wnoszący odwołanie nie będzie miał prawa do ponownego rozpoznania sprawy ani [do] odwołania, które mogłoby doprowadzić do uchylenia wyroku skazującego lub zarządzenia wykonania, w przypadku jego przekazania, wnoszący odwołanie twierdzi, że nakazanie jego przekazania w wykonaniu ENA stanowiłoby „rażące naruszenie” art. 6 EKPC, jak również art. 47 i 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz że w takich okolicznościach art. 37 European Arrest Warrant Act 2003 wymaga, aby sąd odmówił jego przekazania.

- 12 Podstawy te zostały zakwestionowane przez ministra. W odniesieniu do pkt 11.1 powyżej minister twierdzi, że z wyroku z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie Samet Ardic, C-571/[17] PPU, EU:C:2017:1026 (zwanego dalej „wyrokiem

Ardic”) wynika, iż ani postępowanie prowadzące do skazania wnoszącego odwołanie za drugie przestępstwo, ani późniejsze postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania nie stanowiły „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.]; rozprawą w tym sensie była rozprawa przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia zakończona wydaniem w dniu 29 maja 2015 r. wyroku skazującego za pierwsze przestępstwo. Wymogi art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.] zostały w pełni spełnione w odniesieniu do tego tej rozprawy i tego zarządzenia, ponieważ wnoszący odwołanie stawiał się w Sądzie Rejonowym. Minister stwierdził ponadto, że wydane następnie przez ten sąd zarządzenie wykonania wskutek skazania wnoszącego odwołanie za drugie przestępstwo było jedynie środkiem dotyczącym metod wykonania kary pozbawienia wolności i pozostawało bez wpływu na „rodzaj lub wymiar” kary pozbawienia wolności, którą wcześniej nałożono na wnoszącego odwołanie w następstwie skazania go za pierwsze przestępstwo. W odniesieniu do pkt 11.2 powyżej minister twierdzi, że postępowanie prowadzące do skazania wnoszącego odwołanie za drugie przestępstwo i wydanie w jego następstwie zarządzenia wykonania nie mają znaczenia dla decyzji w sprawie wykonania lub niewykonania ENA. Nawet jeśli doszło do naruszenia art. 6 (przy czym minister nie przyznaje, że miało ono miejsce), wszelkie środki zaradcze należą do sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego (a [...] sąd odsyłający powinien założyć, że skuteczny środek zaradczy byłby dostępny dla wnoszącego odwołanie w przypadku jego przekazania), przy czym jakiegokolwiek tego rodzaju naruszenie nie zbliżyło się do progu poważnego charakteru, który mogłoby uzasadniać odejście od ogólnego stanowiska wynikającego z decyzji ramowej, zgodnie z którym nakazy należy wykonywać.

Mające zastosowanie przepisy prawa

European Arrest Warrant Act 2003 [ustawa o europejskim nakazie aresztowania z 2003 r.] (z późniejszymi zmianami)

- 13 [European Arrest Warrant Act 2003] (z późniejszymi zmianami) transponuje decyzję ramową do irlandzkiego porządku prawnego.
- 14 Artykuł 45 ustawy z 2003 r. wprowadza możliwość przewidzianą dla państw członkowskich w art. 4a. Przepis ten stanowi: „Przekazaniu na mocy niniejszej ustawy nie podlega osoba, która nie stawiała się osobiście w postępowaniu prowadzącym do wydania wyroku lub środka zabezpieczającego, w związku z którym wydano europejski nakaz aresztowania, chyba że w europejskim nakazie aresztowania wskazano elementy wymagane w lit. d) pkt 2, 3 i 4 formularza nakazu w załączniku do decyzji ramowej zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW”. Punkty 3.1a, 3.1b, 3.2 i 3.3 odpowiadają odpowiednio art. 4a ust. 1 lit. a)–d) (art. 45 przedstawiono w pełnym brzmieniu w załączniku do niniejszego postanowienia odsyłającego).
- 15 Artykuł 37 ust. 1 ustawy z 2003 r. stanowi (między innymi):

„Zgodnie z ustawą nie dokonuje się przekazania osoby, jeżeli-

- a) jej przekazanie byłoby niezgodne z zobowiązaniami państwa wynikającymi z (i) konwencji lub (ii) protokołów do niej”.

Karta

- 16 Artykuł 47 akapit drugi karty stanowi:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela”.

- 17 Artykuł 48 ust. 2 stanowi:

„Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony”.

Decyzja ramowa

- 18 Zgodnie z motywem (12) decyzji ramowej decyzja ta „respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz tych, które znajdują odbicie w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej, w szczególności w jej rozdziale VI”.

- 19 Artykuł 4a decyzji ramowej (wprowadzony poprzez art. 2 decyzji ramowej 2009/299/WSiSW) stanowi:

„Organ sądowy wykonujący może także odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w europejskim nakazie aresztowania stwierdza się, że dana osoba, zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym wydającego państwa członkowskiego:

- a) w odpowiednim terminie:

- (i) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą [...]

oraz

- (ii) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

albo

b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez daną osobę albo przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił jej na rozprawie;

[albo]

c) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia:

(i) wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia;

lub

(ii) w ustawowym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

albo

d) orzeczenie nie zostało jej doręczone osobiście, ale:

(i) zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu oraz zostanie wyraźnie pouczone o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia;

oraz

(ii) zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, jak wspomniano w odnośnym europejskim nakazie aresztowania”.

Mające zastosowanie orzecznictwo

- 20 Artykuł 4a był przedmiotem rozważań Trybunału Sprawiedliwości w wyroku Ardic. Trybunał orzekł w nim, że w przypadku gdy zainteresowanego uznano za winnego popełnienia czynu karalnego i wymierzono mu karę pozbawienia wolności, której wykonanie zostało następnie częściowo zawieszone pod pewnymi warunkami, pojęcie „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a [ust. 1] „należy interpretować w ten sposób, że nie obejmuje ono późniejszego postępowania w przedmiocie uchylenia tego zawieszenia ze względu na naruszenie wspomnianych warunków w okresie próby, o ile

orzeczenie uchylające wydane po zakończeniu tego postępowania nie zmienia ani charakteru, ani wymiaru początkowo orzeczonej kary”.

- 21 Kryterium pozwalające ustalić, czy należy odmówić przekazania na podstawie art. 37 ustawy z 2003 r. było wielokrotnie rozpatrywane przez sądy irlandzkie. W orzecznictwie podkreśla się wysoki próg odmowy. W wyroku Minister for Justice przeciwko Stapleton [2007] IESC 30, [2008] 1 IR 669, Supreme Court stwierdził, „że sądy wykonującego nakaz państwa członkowskiego, decydując o tym, czy wydać nakaz przekazania, muszą działać przy założeniu, iż sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego będą, zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, »działać z poszanowaniem [...] praw człowieka i podstawowych wolności«” (pkt 70). W wyroku Minister for Justice and Equality przeciwko Celmer [2019] IESC 80, [2020] 1 ILRM 121 – gdzie argument przeciwko przekazaniu opierał się głównie na art. 47 i art. 48 ust. 2 karty – Supreme Court wyraził kryterium w kategoriach tego, czy w przypadku przekazania osoba, której dotyczy wniosek, ucierpiałaby z powodu naruszenia „istoty jej podstawowego prawa do rzetelnego procesu sądowego”. Sąd wyprowadził to kryterium z wyroku [Trybunału w składzie] wielkiej izby z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie L.M., C-216/18 PPU, EU:C:2018:586.
- 22 W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podkreśla się utrwalony i fundamentalny charakter zasady zakazującej sądenia i skazywania in absentia, chyba że towarzyszy temu prawo do uzyskania ponownego rozpoznania sprawy: Stoichkov przeciwko Bułgarii, (9808/02) 44 EHRR 14, Sejdivic przeciwko Włochom (56581/00, 2006) oraz Othman przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (8139/09, 2012) 55 EHRR 1. Spoczywający na umawiających się stronach obowiązek zagwarantowania oskarżonemu w sprawie karnej prawa do obecności na sali sądowej – zarówno podczas pierwotnego postępowania, jak i ponownego procesu – „jest jednym z zasadniczych wymogów art. 6” (Sejdivic, § 84). W wyroku w sprawie Othman ETPC zauważył, że „w orzecznictwie Trybunału utrwalili się poglądy, że kwestia może być wyjątkowo podniesiona na podstawie [art.] 6 w decyzji o wydaleniu lub ekstradycji w okolicznościach, w których osoba uciekająca przed wymiarem sprawiedliwości jest lub byłaby narażona na ryzyko rażącej odmowy ochrony prawnej w państwie wnioskującym” (§ 258). Następnie ETPC zauważył, że Trybunał wskazał, iż „niektóre formy niesprawiedliwości mogą stanowić rażącą odmowę ochrony prawnej”, w tym „wyrok skazujący in absentia bez możliwości ponownego ustalenia zasadności oskarżenia” (§ 259).
- 23 Jeśli chodzi o prawo irlandzkie, „[n]ie ma nic jaśniej sformułowanego niż zasada, że aby skorzystać z któregośkolwiek z praw zagwarantowanych w art. 38 ust. 1 Konstytucji, który zakazuje, aby jakikolwiek proces karny odbywał się »z naruszeniem właściwych procedur prawnych«, osoba oskarżona o przestępstwo musi wiedzieć, kiedy i gdzie będzie sądzona” (O’Brien przeciwko Coughlanowi [2016] IESC 4, [2018] 2 IR 270, pkt 8). Prawo oskarżonego do obecności podczas prowadzonego przeciwko niemu postępowania i śledzenia jego przebiegu określono jako „fundamentalne konstytucyjne prawo oskarżonego, które każdy

sąd byłby zobowiązany chronić i egzekwować” (za F. Murphym w sprawie Lawlor przeciwko Hoganowi [1993] ILRM 606, pkt 610). Prawo to rozciąga się na rozprawy, w wyniku których wydaje się wyroki skazujące, a także na rozprawy, które mogą skutkować uchyleniem zawieszenia lub wykonaniem kary w zawieszeniu. Jednakże prawo do obecności nie ma charakteru bezwzględniego i można z niego zrezygnować w pewnych ograniczonych okolicznościach.

- 24 Wreszcie dwa kolejne orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w sprawie Bohmer przeciwko Niemcom (37568/97) (3 października 2002 r.) oraz El Kaada przeciwko Niemcom (2130/10) (12 listopada 2015 r.) zostały powołane przez wnoszącego odwołanie jako ustanawiające zastosowanie art. 6 EKPC do decyzji o wykonaniu kar w zawieszeniu w pewnych okolicznościach. W każdym z tych orzeczeń ETPC stwierdził, że doszło do naruszenia domniemania niewinności wywodzonego z art. 6 ust. 2 EKPC, gdy zawieszenie kar zostało uchylone na tej podstawie, że dana osoba popełniła kolejne przestępstwo, w okolicznościach, w których ustalenia tego dokonano przed ostatecznym ustaleniem winy w procesie na podstawie art. 6.

Uzasadnienie odesłania

- 25 Sąd odsyłający wydał szczegółowy wyrok w tych postępowaniach (cytat: [2021] IECA 209) i w wyroku tym szczegółowo przedstawiono powody, dla których sąd ten uznał, że odesłanie prejudycjalne jest konieczne dla rozstrzygnięcia tych odwołań. Kopię tego wyroku dołączono do niniejszego postanowienia jako **załącznik 1**.
- 26 Stan faktyczny w niniejszej sprawie różni się od tego w wyroku Ardic pod kilkoma względami. Inaczej niż w sprawie Ardic punktem wyjścia do wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie za [...] [pierwsze przestępstwo] (która, w przeciwieństwie do sytuacji w sprawie Ardic, została zawieszona w całości ab initio) było jego późniejsze skazanie za drugie przestępstwo. Skazanie to miało decydujący wpływ na uchylenie uprzedniego zawieszenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie. Kolejna różnica polega na tym, że wnoszący odwołanie, w przeciwieństwie do S. Ardica, nie może skorzystać z prawa do bycia wysłuchanym ex post, jeżeli zostanie przekazany (z wyjątkiem prawa do skorzystania z „nadzwyczajnego środka zaskarżenia”). W przypadku przekazania nie przysługuje mu prawo do ponownego rozpoznania sprawy w odniesieniu do drugiego przestępstwa, a termin wniesienia apelacji od wyroku skazującego za to przestępstwo upłynął. W czasie obowiązywania wyroku skazującego zarządzenie wykonania pozostaje w mocy, a wnoszący odwołanie będzie musiał odbyć karę pozbawienia wolności, w związku z którą wnosi się o jego przekazanie.
- 27 Mimo to można stwierdzić, że zarządzenie wykonania nie było niczym więcej niż „orzeczeniem w przedmiocie wykonania lub zastosowania wcześniej orzeczonej kary pozbawienia wolności” i że ani to zarządzenie, ani skazanie wnoszącego odwołanie za drugie przestępstwo nie miały na celu zmiany ani nie skutkowały

zmianą charakteru lub wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego za pierwsze przestępstwo. Podczas gdy decyzja o uchyleniu uprzedniego zawieszenia kary ma oczywiście znaczące konsekwencje dla zainteresowanego, w wyroku Ardic stwierdzono, że taka decyzja nie skutkuje zmianą charakteru lub wymiaru kary. Na tej podstawie można by stwierdzić, że dokładny charakter decyzji uruchamiającej – czy jest to decyzja o uchyleniu warunkowego zwolnienia z powodu naruszenia warunków zwolnienia, jak w wyroku Ardic, czy decyzja o uchyleniu uprzedniego zawieszenia kary w następstwie kolejnego wyroku skazującego, jak w niniejszej sprawie – jest nieistotny.

- 28 Jednocześnie sąd odsyłający jest zdania, że okoliczności przedstawione w niniejszej sprawie mają znacznie bliższy związek z art. 6 EKPC (oraz z art. 47 i art. 48 ust. 2 karty, które powołuje się w tym kontekście z tego względu, że ENA jest ustanowiony przez prawo Unii) niż miało to miejsce w sprawie Ardic. Kara pozbawienia wolności orzeczona za pierwsze przestępstwo podlega wykonaniu jedynie z powodu skazania wnoszącego odwołanie in absentia za drugie przestępstwo i wynikające z niego wydanie zarządzenia wykonania. Chociaż zarządzenie wykonania stanowiło odrębne orzeczenie sądowe, wydaje się, że było ono formalnością: w świetle [...] skazania [wnoszącego odwołanie] za drugie przestępstwo, wydaje się, że Sąd Rejonowy nie miał swobody uznania i był zobowiązany zarządzić wykonanie zawieszanej kary. W istocie więc to właśnie skazanie za drugie przestępstwo miało decydujący wpływ na uchylenie zawieszenia wcześniejszej kary pozbawienia wolności wnoszącego odwołanie za pierwsze przestępstwo. W przeciwnym razie nie istniałaby żadna podlegająca wykonaniu kara pozbawienia wolności, w odniesieniu do której można by nakazać przekazanie na podstawie ENA. W tym kontekście wnoszący odwołanie podniósł, że tak jak tutejsze sądy nie uznałyby ani nie wykonały wyroku skazującego in absentia w odniesieniu do drugiego przestępstwa (z powodu przepisów art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.]) – i w tym miejscu wnoszący odwołanie zwraca uwagę na fakt, że Polska nie domagała się jego wydania za to przestępstwo z powodów, które nie zostały wyjaśnione – tak i nie powinny uznawać ani wykonywać tego wyroku do celów przekazania go za pierwsze przestępstwo.
- 29 Przy założeniu, że art. 4a [decyzji ramowej] / art. 45 [ustawy z 2003 r.] stoi na przeszkodzie przekazaniu wnoszącego odwołanie w celu odbycia kary orzeczonej wobec niego w następstwie rozprawy in absentia i skazania za drugie przestępstwo, anomalią wydaje się sytuacja [...] [w której] mogłoby dojść do jego przekazania w celu odbycia orzeczonej wobec niego kary za pierwsze przestępstwo, gdy kara ta podlega wykonaniu wyłącznie na podstawie [...] tego samego wyroku skazującego in absentia.
- 30 Zdaniem sądu odsyłającego orzecznictwo ETPC rozpatrywane w wyroku Ardic, takie jak orzeczenie w sprawie Boulois przeciwko Luksemburgowi, nie odnosi się w rzeczywistości do tej kwestii. Sprawa Boulois nie dotyczyła uchylenia zawieszenia kary wynikającego z późniejszego wyroku skazującego. Chodziło w niej raczej o decyzje dotyczące zwolnienia z zakładu karnego, zwolnienia

warunkowego i przeniesienia do zakładu karnego, podejmowane przez zarząd zakładu karnego w Luksemburgu. Natomiast w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że art. 6 miał zastosowanie do procesu wnoszącego odwołanie, wyroku skazującego i wyroku za drugie przestępstwo. Jak już wspomniano, wyrok ten wydaje się decydujący dla celów wykonania kary pozbawienia wolności w zawieszeniu orzeczonej wobec wnoszącego odwołanie za pierwsze przestępstwo. Ów wyrok skazujący zasadniczo spowodował wykonanie kary.

- 31 W tych okolicznościach sąd odsyłający staje na stanowisku, że można argumentować, iż zarządzenie wykonania jest tak ściśle związane z wyrokiem skazującym za drugie przestępstwo, że naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC dotyczące tego wyroku skazującego musi również odnosić się do tego zarządzenia wykonania. Poparcie dla tej tezy można prawdopodobnie wywieść z orzeczeń ETPC w sprawach Bohmer przeciwko Niemcom i El Kaada przeciwko Niemcom. W przeciwieństwie do wyroku w sprawie Boulois i innych [orzeczeń] powołanych w wyroku Ardic orzeczenia te dotyczyły wykonania kary w zawieszeniu z uwagi na popełnienie kolejnego przestępstwa. O ile stan faktyczny był inny, ponieważ sądy wydały zarządzenia wykonania na podstawie ustalenia winy, które nie było oparte na prawomocnym wyroku skazującym wydanym w wyniku procesu karnego – co doprowadziło do naruszenia art. 6 ust. 2 EKPC – o tyle w przypadku wnoszącego odwołanie, tak jak zarządzenia wykonania w sprawach Bohmer i El Kaada były obarczone błędem prawnym z tego względu, że każde z nich opierało się na ustaleniu winy naruszającym art. 6 ust. 2 EKPC, przedmiotowe zarządzenie wykonania [...] jest obarczone błędem prawnym, ponieważ opiera się na ustaleniu winy – skazaniu za drugie przestępstwo – które narusza art. 6 ust. 1 EKPC. W tym drugim przypadku, tak samo jak w pierwszym, prawdopodobnie „niekorzystna sytuacja, która [...] jest równoznaczna z karą” – uchylenie zawieszenia kary pozbawienia wolności na mocy pierwotnego wyroku skazującego – powstała wskutek popełnienia „nowego przestępstwa” (Bohmer, § 66).
- 32 Wyroki Bohmer i El Kaada można zatem postrzegać jako wspierające szerszą zasadę, zgodnie z którą w przypadku gdy kara w zawieszeniu ma być wykonana w wyniku późniejszego popełnienia przestępstwa, orzeczenie w sprawie wykonania musi opierać się na ustaleniu winy zgodnym z art. 6 EKPC.
- 33 Jeśli chodzi o poważny charakter ewentualnej niezgodności, orzecznictwo ETPC wydaje się wskazywać, że skazanie osoby in absentia bez możliwości uzyskania nowego rozpoznania co do zasadności zarzutów może zasadniczo stanowić „rażącą odmowę ochrony prawnej” i tym samym „wyjątkowo” może zostać podniesione na podstawie art. 6 w decyzji o ekstradycji (lub przekazaniu). Sam art. 4a odzwierciedla to stanowisko – wyraźnie upoważnia się w nim sądy wykonujących państw do odmowy przekazania w przypadku, gdy „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” (zgodnie z wykładnią tego wyrażenia) odbyła się in absentia w okolicznościach, które stanowią naruszenie art. 6 ust. 1. Wyroki skazujące in absentia są, słusznie, postrzegane jako poważna kwestia, która dotyczy istotnych norm wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz praw podstawowych i która co do zasady może uzasadniać skrajny krok, jakim

jest odmowa przekazania. W szczególności w przypadkach objętych zakresem stosowania art. 4a wykonujące państwo nie jest zobowiązane, by pozostawić kwestię naprawienia wszelkich naruszeń art. 6 w gestii sądów wydającego państwa.

- 34 Co się tyczy zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej, sąd odsyłający przyjmuje, że można argumentować, iż w okolicznościach takich jak przedstawione w niniejszej sprawie materialne dochodzenie wynikających z art. 6 praw osoby, której dotyczy wniosek (oraz jej praw wynikających z art. 47 i 48 karty) wymaga, aby „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” interpretować w ten sposób, że obejmuje późniejsze postępowanie karne zakończone wyrokiem skazującym, w przypadku gdy wyrok ten odegrał decydującą rolę w wykonaniu uprzednio zawieszony kary, w odniesieniu do której wystąpiono o przekazanie.
- 35 Wprawdzie rozszerzyłoby to kategorię „orzeczeń” istotnych dla celów art. 4a ust. 1, jednak można uznać, że nie wpłynęłoby to negatywnie na skuteczność mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania ani nie podważyło jego skuteczności w sytuacji, gdy państwa członkowskie są już zobowiązane do przestrzegania art. 6 ust. 1 EKPC w swoich procedurach karnych w każdym wypadku. Wobec tego w przypadku gdy wykonanie kary w zawieszeniu następuje w wyniku późniejszego wyroku skazującego, nie wydaje się, aby stanowiło nadmierny ciężar nałożenie na wydające państwo obowiązku ustalenia, że osoba, której dotyczy wniosek, była obecna na rozprawie, w wyniku której wydano ów wyrok skazujący (oraz, w stosownych przypadkach, na rozprawie skazującej) lub, w przeciwnym razie, że jej prawa wynikające z art. 6 były przestrzegane w inny sposób.
- 36 W tych okolicznościach sąd odsyłający nie może stanowczo stwierdzić, że w wyroku Ardic w sposób jednoznaczny wykluczono możliwość uwzględnienia zarzutów dotyczących przekazania podniesionych przez wnoszącego odwołanie, i w świetle tych wątpliwości, a także mając na uwadze fundamentalne znaczenie tych kwestii oraz potrzebę jasności i pewności co do zakresu odpowiednich obowiązków wydającego i wykonującego państwa w tym kontekście, uważa on, iż należy zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE.

Pytania prejudycjalne

- 37 Sąd odsyłający zwraca się z następującymi pytaniami. W zależności od odpowiedzi na pytanie pierwsze udzielenie odpowiedzi na kolejne pytania może nie być konieczne.
1. *Czy w sytuacji, gdy o przekazanie osoby, której dotyczy wniosek, wnosi się w celu odbycia przez nią kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszone ab initio, lecz zostało następnie zarządzone w wyniku późniejszego skazania tej osoby za popełnienie kolejnego przestępstwa, w okolicznościach gdy*

to zarządzenie wykonania miało charakter bezwzględnie obowiązujący ze względu na to skazanie, postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego, lub postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania stanowią część „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW?

2. Czy w okolicznościach przedstawionych w pytaniu pierwszym powyżej wykonujący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do zbadania, czy postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego, lub postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania, przeprowadzone pod nieobecność osoby, której dotyczy wniosek, zostały przeprowadzone zgodnie z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności czy nieobecność osoby, której dotyczy wniosek, podczas tych postępowań stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego?

3. a) W okolicznościach określonych w pytaniu pierwszym powyżej, jeżeli wykonujący organ sądowy jest przekonany, że postępowania, które doprowadziły do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, nie zostały przeprowadzone zgodnie z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności że nieobecność osoby, której dotyczy wniosek, stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego, czy wykonujący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do a) odmowy przekazania osoby, której dotyczy wniosek, na tej podstawie, że takie przekazanie byłoby sprzeczne z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej lub b) zażądania od wydającego organu sądowego, jako warunku przekazania, gwarancji, że osoba, której dotyczy wniosek, po jej przekazaniu będzie miała prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach będzie mogła uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, w odniesieniu do wyroku skazującego prowadzącego do wydania zarządzenia wykonania?

b) Czy dla celów pytania trzeciego lit. a) powyżej właściwe jest ustalenie, czy przekazanie osoby, której dotyczy wniosek, naruszyłoby istotę jej praw podstawowych wynikających z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 karty, a jeśli tak, to czy okoliczność, że postępowania, które doprowadziły do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, zostały przeprowadzone in absentia i że w przypadku przekazania osoby, której dotyczy wniosek, nie będzie przysługiwać jej prawo do ponownego rozpoznania sprawy ani do odwołania, wystarcza, aby wykonujący organ sądowy mógł stwierdzić, że przekazanie naruszyłoby istotę tych praw?

Uwagi końcowe

- 38 Postępowanie odwoławcze zostaje zawieszone do czasu wydania przez Trybunał rozstrzygnięcia w przedmiocie powyższych pytań. Mając na uwadze, że wnoszący odwołanie jest obecnie zwolniony za kaucją, sąd odsyłający nie uważa za stosowne wnioskować o rozpoznanie niniejszego odesłania w trybie pilnym lub przyspieszonym.

[...]

DOKUMENT ROBOCZY

ZAŁĄCZNIK – ARTYKUŁ 45 USTAWY Z 2003 R.

45. — Przekazaniu na mocy niniejszej ustawy nie podlega osoba [...], chyba że w europejskim nakazie aresztowania wskazano elementy wymagane w lit. d) pkt 2, 3 i 4 formularza nakazu znajdującego się w załączniku do decyzji ramowej [...]..., jak przedstawiono w tabeli do niniejszego artykułu.

TABELA

d) Proszę wskazać, czy osoba, której dotyczy wnioszek, stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie:

1. ☐ Tak, osoba ta stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

2. ☐ Nie, osoba ta nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie.

3. Jeżeli wybrano odpowiedź w pkt 2, proszę wskazać, która z poniższych okoliczności zachodzi:

☐ 3.1a. osoba ta została wezwana osobiście w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i tym samym była poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawia się na rozprawie;

LUB

☐ 3.1b. osoba ta nie została wezwana osobiście, lecz inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie, w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała ona o wyznaczonej rozprawie, oraz została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawia się na rozprawie;

LUB

☐ 3.2. wiedząc o wyznaczonej rozprawie, osoba ta udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez nią lub przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił ją na rozprawie;

LUB

☐ 3.3. osobie tej doręczono orzeczenie w dniu ... (dzień/miesiąc/rok) i wyraźnie pouczone ją o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem

nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia; oraz

- ☐ osoba ta wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia,

LUB

- ☐ osoba ta w wyznaczonym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

LUB

- ☐ 3.4. osobie tej nie doręczono orzeczenia osobiście, ale

— orzeczenie zostanie jej doręczone osobiście bezzwłocznie po jej przekazaniu;

oraz

— wraz z doręczeniem orzeczenia osoba ta zostanie wyraźnie pouczona o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach osoba ta ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, oraz

— osoba ta zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, a który wynosi ... dni.

4. Jeżeli wybrano odpowiedź wskazaną w pkt 3.1b, 3.2 lub 3.3 powyżej, proszę podać, w jaki sposób odnośny warunek został spełniony”.